

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Eduskunta

13/4.1/13
9.10.2013

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2014 (HE 112/2013 vp)

Asiantuntijakuuleminen 10.10.2013 klo 12.30

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2014. Neuvottelukunta keskittyy lausunnossaan **turvakotien rahoitukseen**, jota myös Euroopan neuvoston **naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan yleissopimuksen** (ns. Istanbulin sopimuksen) **ratifiointi edellyttää**.

Jyrki Kataisen hallitusohjelmaan on kirjattu turvakotipaikkojen lisääminen sekä niiden nykyistä tasaisempi alueellinen jakautuminen. Tavoite on myös kirjattu hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan vuosille 2012-2015. Hallituskausi on yli puolenvälin, joten hallitusohjelman kirjauksen toteuttamiseksi on syytä ryhtyä toimenpiteisiin. *Turvakotipaikkojen lisääminen vaatii korvamerkittyä rahaa valtiolta.*

Hallitusohjelman lisäksi Suomi on sitoutunut turvakotipaikkojen lisäämiseen kansainvälisissä sopimuksissa. Suomi on allekirjoittanut naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen toukokuussa 2011. Allekirjoittamalla sopimuksen Suomi on sitoutunut pidättäytymään toimenpiteistä, jotka ovat vastoin sopimuksen tarkoitusta ja päämäärää. Koska yleissopimus velvoittaa valtion turvaamaan riittävän määrän turvakoteja, julkisen vallan tulisi lisätä - eikä vähentää, kuten nyt on tapahtunut - resursseja naisiin kohdistuvan ja perheväkivallan uhreille suunnattuihin palveluihin, mukaan lukien turvakotipalvelut.

Istanbulin sopimuksen tavoitteet ovat perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen ja poistaminen, uhrien suojelu sekä väkivallantekijöiden vastuuseen saattaminen. Istanbulin sopimuksen ratifiointia valmistellaan parhaillaan.

Istanbulin sopimuksen täysimääräinen toimeenpano tulee olemaan tärkeä väline naisiin kohdistuvan väkivallan sekä perheväkivallan ehkäisemisessä ja torjumisessa sekä tosiasiallisen tasa-arvon saavuttamisessa. Sopimus koskee naisten lisäksi myös niitä miehiä ja poikia, jotka kärsivät esimerkiksi lähisuhdeväkivallasta tai seksuaalisesta väkivallasta. Sopimuksessa hyväksytyt toimenpiteet on kirjattu sopimusvaltioita velvoittavaan muotoon.

Suomessa vuonna 2001 tehdyn tutkimuksen mukaan parisuhdeväkivallasta aiheutuvat suorat kustannukset vuositasolla olivat noin 90 000 000 €. Vuonna 2012 Norjassa tehty tutkimus osoittaa, että lähisuhdeväkivallasta aiheutuvat kustannukset ovat 600 000 000 - 800 000 000 € vuodessa. Suurimmat kustannukset muodostuvat uhrien joutuessa osittain tai kokonaan työelämän ulkopuolelle väkivallan seurauksena. Voikin kysyä onko meillä varaa olla puuttumatta perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan?

Istanbulin sopimuksen artikla 23 käsittelee turvakoteja. Turvakotipalvelut tarjoavat välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista, psykososiaalista tukea sekä neuvontaa ja ohjausta. Suomessa turvakotipalveluja ei nykyisellään ole tarpeeksi ja tarjonta ei ole alueellisesti kattavaa. Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2010 tekemän selvityksen mukaan Suomessa oli vain 123 turvakodin perhepaikkaa, jotka toimivat 21 toimipisteessä. Suurin osa turvakodeista on järjestöjen ylläpitämiä. Tilanne on jonkin verran muuttunut ja ainakin kaksi turvakotia on vuoden 2010 jälkeen lakkautettu. Ensi- ja turvakotien liiton turvakoteja on vuonna 2013 yhteensä 12, ja niissä on yhteensä 66 perhepaikkaa. Suurin ongelma tällä hetkellä on, että *järjestöjen ylläpitämien turvakotipalveluiden rahoituspohja on epävaka*a, koska se muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta perustuu kuntien ostamiin asiakaskohtaisiin maksusitoumuksiin.

Turvakotipalveluiden toiminta *edellyttää rahoituspohjan vakauttamista ja lainsäädäntöä*. Turvakotipalvelut voisi sijoittaa tuleville Sote-alueille, niin että Suomessa olisi esimerkiksi 30 turvakotia, joissa olisi 530 perhepaikkaa.

Turvakotipalveluita kehitettäessä on syytä huomioida turvakotien esteettömyys sekä salaisen turvakotijärjestelmän tarve.

Turvakotijärjestelmän asteittainen kehittäminen edellyttää valtion vuoden 2014 budjettiin 2 000 000 €.

Turvakotijärjestelmä rakentuisi asteittain siten, että se olisi täysimääräisenä vuonna 2017.

Hannele Varsa
pääsihteeri